

Prise de position du Gouvernement : Mme Yuriko Backes, Ministre des Finances

Vote sur l'ensemble du projet de loi 8226 et dispense du second vote constitutionnel

8. Résolution de M. Fernand Kartheiser relative à la neutralité de la Chambre des Députés en tant qu'institution

Exposé : M. Fernand Kartheiser

p. 60

Discussion générale : M. Yves Cruchten | Mme Josée Lorsché | M. Gilles Baum | Mme Nathalie Oberweis | Mme Martine Hansen | M. Sven Clement | M. Fernand Kartheiser (intervention de M. Sven Clement)

Vote sur la résolution (rejetée)

Au banc du Gouvernement se trouvent : M. François Bausch, Vice-Premier Ministre ; M. Claude Meisch et Mme Yuriko Backes, Ministres.

(La séance publique est ouverte à 14.01 heures.)

1. Ouverture de la séance publique

M. Fernand Etgen, Président | Ech maachen d'Sitzung op.

Huet d'Regierung eng Kommunikatioun ze maachen?

(Négation)

2. 8079 – Projet de loi ayant pour objet l'organisation de l'enseignement supérieur et portant modification :

1° du Code du travail ;

2° de la loi modifiée du 28 octobre 2016 relative à la reconnaissance des qualifications professionnelles ;

3° de la loi modifiée du 27 juin 2018 ayant pour objet l'organisation de l'Université du Luxembourg ;

4° de la loi du 31 juillet 2020 portant organisation d'études spécialisées en médecine à l'Université du Luxembourg

Mir fänken d'Sitzung vun de Mëtten u mam Projet de loi 8079 iwwert d'Revisioun vum generelle Kader vum Enseignement supérieur. D'Riedezäit ass nom Basismodell festgeluecht. A Rapporteur vun dësem Projet de loi ass den honorablen Här André Bauler. Här Bauler, Dir hutt d'Wuert.

Rapport de la Commission de l'Éducation nationale, de l'Enfance, de la Jeunesse, de l'Enseignement supérieur et de la Recherche

M. André Bauler (DP), rapporteur | Merci, Här Président. Léif alleguer, mam virleiede Gesetzesprojekt droe mer de strukturellen an organisatoreschen Entwécklungen am Héichschoulberäich Rechnung a mir passen un d'Dispositiounen iwwert de Brevet de technicien spécialisé, de BTS, an iwwert d'Programmer, déi vu spézialiséierten Héichschoulen hei am Land ugebuede ginn.

Wéi am Regierungsprogramm virgesinn, iwwerschaaf mer zu deem Zweck dat bestoend Héichschulgesetz an ënnerhuele punktuell Ännerungen um Code du travail, um Gesetz iwwert d'Reconnaissance des qualifications professionnelles, um Unisgesetz an um Gesetz iwwert d'Études spécialisées en médecine vun der Uni Lëtzebuerg.

Méi wéi zéng Joer nom Akraafttriede vum initialen Héichschulgesetz vun 2009 hu sech souwuel déi national wéi och déi europäesch an international Standarden an dësem Beräich staark verännert, virun allem, wat d'Qualitéitskrittäre vum Enseignement betrëfft. An Dir wäert och herno gesinn, datt dat Wuert „Qualitéit“ ëmmer nees erëmkënn.

Fir déi exzellent Renommee vun eise Héichschulsystem an déi international Unerkennung vun eisen Diplomer an Zukunft weiderhin ze garantéieren, musse mer eng Rei Upassungen un eise bestoende Gesetzeskader virhuelen.

Ier ech op déi eenzel Punkte vun dësem Gesetzesprojekt ze schwätze kommen, wëll ech als Éischt de Kader fir déi geplangten Ännerunge setzen an e ganz klengen Exkurs an d'Geschicht vun eise Héichschulsystem maachen.

Zënter dem Ufank vum neie Joerdausend huet sech am Beräich vun der Qualitéitssécherung am Enseignement supérieur viles gedoen. Mat der Konvention vu Lissabon gouf am Joer 1997 an Europa e wichtege Schrëtt gemaach, fir déi verschidden Héichschulsystemer vun den europäesche Länner méi no beieeneen ze bréngen. Deen Text gesäit eenheetlech Krittäre fir déi géigesäiteg Unerkennung vun Héichschuldiplomer vir an huet all d'Signatairen och rechtlech dorunner gebonnen.

Dës Konvention, also d'Convention de Lisbonne, huet dann och de Wee fir de Bologna-Prozess virbereet, un deem méttlerweil 47 Länner deelhuele mam Zil, fir een harmoniséierte Kader fir déi vereenzelt Héichschulsystemer vun de Signatairen ze schafen.

Mam Bologna-Prozess goufen déi dräi akadeemesch Zyklen vum Bachelor, Master an Doktorat geschaf, déi op der Usammlung vun ECTS-Punkte baséieren. De Bologna-Prozess baséiert sech op gemeinsam Krittären, nämlech op déi sougenannten „ESG-Krittären“: europäesch Standarden a Richtlinne fir d'Qualitéitssécherung am europäeschen Héichschulberäich.

Hei gëtt dann ënnerscheet tëscht der interner an der externer Qualitéitssécherung. Déi intern betrëfft d'Moosnamen, déi d'Héichschoule selwer huelen, während déi extern Kontroll zum Beispill vun den Akkreditierungsagencé gewärlescht gëtt.

2008 gouf dann de Cadre européen des qualifications pour l'éducation et la formation tout au long de la vie vum Europaparlament ugehol. Am Géigesaz zum Bologna-Prozess reegelt dësen net nëmme d'Architektur vun de Bacheloren, Masteren an Doktoraten, mee vu sämtleche Qualifikationsniveaue an der Schoul, an der Formation professionnelle an am Enseignement supérieur. Dës Kader definéiert soumat d'Acquis vun aacht verschiddene Qualifikationsniveaue.

Op nationalem Niveau hu mir dunn 2012 de Cadre luxembourgeois des qualifications zu Lëtzebuerg agefouert, deen op den europäesche Richtlinne baséiert.

Besonnench interessant sinn dann och déi regional Accorden iwwert d'Reconnaissance automatique vun den Héichschuldiplomer, déi mer mat Holland an der Belsch getraff hunn. Zanter 2015 huet sech d'Benelux nämlech derzou engagéiert, fir den Niveau vun de Bachelor- a Masterdiplomer an ab 2018 och de sougenannten „associate degrees“ an den akadeemeschen Doktoraten, déi an engem vun den dräi Länner ausgestallt a vun deem Land als solch Diplomer unerkannt ginn, automatesch ënnereneen unzërkennen.

E Lëtzebuurger zum Beispill, deen an der Belsch studéiert huet an duerno zréck op Lëtzebuerg kënnt, brauch hautdesdaags also am Prinzip keng Demande méi beim Staat ze maachen, fir säin Diplom unerkannt ze kréien.

Ganz rezent gouf dësen Accord dunn op déi dräi baltesch Länner erweidert. Dir erënnert Iech warscheinlech, mir haten deen Text hei am Plenum.

National gesinn huet d'Schafung vun der Uni Lëtzebuerg am Joer 2003 eng Schlësselroll fir d'Entwécklung vun eiser Héichschoul- a Fuerschungslandschaft gespillt. Mir hunn deemools als eent vun den éischte Länner an Europa resolutt a konsequent d'Richtlinne vum Bologna-Prozess adoptéiert a konnten eis séier eng international Reputatioun opbauen.

2009 hu mer dunn d'Gesetz iwwert d'Organisatioun vum Lëtzebuurger Héichschulsystem gestëmmt, dat eng gesetzlech Basis fir Studie geschaf huet, déi vun engem anere Prestataire wéi der Uni ugebuede ginn.

An dësem Gesetz gouf festgehalen, datt sämtlech BTS-Programmen an och Programmer, déi vu privaten Héichschoulen hei am Land ugebuede ginn, nëmme dann zu Lëtzebuerg unerkannt ginn, wa se am Virfeld akkreditéiert goufen. D'Prozedur vun der Akkreditéierung, oder der Akkreditatioun, garantéiert nämlech, datt d'Programmen den europäeschen an nationale Qualitéitskrittären entsprechen.

Nodeems mer 2018 eréischt d'Gesetz iwwert d'Uni Lëtzebuerg ugepasst haten, ass et elo och un der Zäit, fir eng Rei Revisiounen um alen Héichschulgesetz virzehuelen. D'2009er Gesetz gëtt deemno abrogéiert an duerch en neien Text ersat.

Engersäits geet et drëms, fir de Funktionement vun de BTS-Programmen an d'Programmer vu spezialiséierten Héichschulinstututen un déi vun der Uni Lëtzebuerg unzepassen a soumat méi Kohärenz an eisen Héichschulsecteur ze bréngen. An anerersäits ginn eng Partie Neierunge bei de BTSen a bei der Qualitéitssécherung agefouert.

Ech wäert elo kuerz a knapp op déi wichtegst Punkten agoen. Als Alleréisch prezisiéiert dësen Text nach emol kloer, wéi eng Programmer a wéi eng Prestatairen am Lëtzebuurger Héichschulsystem unerkannt sinn.

Fir d'Studente géint Bedruch a Falschinformationnen ze schützen, gi Bezeechnunge wéi „Université“ an „Établissement d'enseignement supérieur spécialisé“ an och Titele wéi BTS, Bachelor, Master an Doktorat rechtlech geschützt. Soumat wëllt een evitéieren, datt dës Begrëffer fir onéierlech Zwecker méissbraucht an déi jonk Leit getauscht ginn.

Wat d'BTSe betrëfft, esou ginn, wéi gesot, verschidde Basisprinzipien un d'Dispositiounen vum Unisgesetz ugepasst. An Zukunft soll et dann och méiglech ginn, datt verschidde Lycéeen zesummen eng BTS-Formation kënnen ubidden a soumat Synergien tëscht de Schoule geschaf ginn.

Eng wichteg Neierung an deem Beräich ass dann och d'Aféierung vum BTS en alternance, den theoreteschen Unterrecht am Lycée gëtt hei mat praktesche Modullen um Terrain ergänzt.

D'Studentinnen an d'Studente verbréngen all Woch een Deel vun hirer Zäit am Betrib, wou si hiert neit Wëssen direkt applizéieren kënnen. Fir deen neie

Modell ze lancéieren, féiert dëse Gesetzesprojekt och eng finanziell Ënnerstëtzung fir d'Patronen an, déi BTS-Studenten en alternance bei sech ophuelen.

En anere wichtege Punkt betrëft d'Stagen, déi am Kader vun enger BTS-Formatioun gemaach ginn. Bis ewell war et de Patrone fräi iwwerlooss, ob si hir Stagiärë bezuelt hunn oder net, mee an Zukunft fallen dës Stagen, genee wéi déi vun der Uni.lu, ënnert d'Reegele vum Code du travail. All BTS-Stage vu minimum véier Woche muss an Zukunft bezuelt ginn, an dat an Héicht vun op d'mannst 30 % vum onqualifizéierte Mindestloun.

Letzten Enns schaaft dëse Gesetzesprojekt dann och eng legal Basis fir Passerellen tëscht BTS- a Bachelorformatiounen am selwechte Beräich op der Uni Lëtzebuerg, fir de Studenten nach méi Méiglechkeeten an Zukunftsperspektiven ze bidden.

Fir d'Qualitéit vun de BTS-Formatiounen an de spezialiséierten Héichschoulprogrammer hei am Land ze sécheren, ginn d'Prozeduren an d'Krittäre fir d'Akkreditéierung vun dëse Programmen iwwerschaaft. An Zukunft wäerte sämtlech Dossiere vun der NVAO, der hollännesch-flämescher Agence fir Qualitéitssécherung am Héichschoulberäich, evaluéiert ginn. Domat séchere mir d'Kohärenz tëschent der Akkreditéierung vu BTS-Formatiounen a vu Bachelor- a Masterformatiounen vum de spezialiséierten Héichschoulinstitutionen. Et sief och bemierkt, datt Lëtzebuerg schonn zanter Längerem mat dëser Agence fir d'Akkreditatioun vun de Programmer vun de spezialiséierten Héichschoulinstitutionen zesummeschaaft.

An engem leschte Kapitel proposéiert de Gesetzesprojekt e puer Ännerungen um Code du travail, um Gesetz vun 2016 iwwert d'Qualifications professionnelles, um Unisgesetz an um Gesetz vun 2020 iwwert d'Études spécialisées en médecine. Dës Upassunge sinn engersäits néideg, well op der Uni Lëtzebuerg nei Bachelorformatiounen am Infirmiersberäich agefouert ginn. An anerersäits gëtt heimat der Aféierung vum akadeemesche Grad vum „docteur en médecine“ fir d'Absolvente vun den Études spécialisées en médecine vun eiser Uni Rechnung gedroen. Dësen neie Grad ergänzt also d'Offer vun den dräi aktuelle Graden, dem Bachelor, dem Master an – loosse mer dat emol esou nennen – dem „klässchen“ Doktertittel. Et sief och bemierkt, datt dëse Grad och retroaktiv fir d'Studentinnen an d'Studenten aus den zwéi leschte Joergäng, also vun 2021/2022 an 2022/2023, verdeelt gëtt – oder erdeelt gëtt. Den Docteur en médecine wäert sécherlech zur Attraktivitéit vun de spezialiséierte Studien an der Onkologie, der Neurologie an der Médecine générale bäidroen.

Léif alleguer, zu gudder Lescht wëll ech nach emol op d'Avise vum Staatsrot an de Berufskummeren ze schwätze kommen. D'Detailer fannt Der a mengem schrëftleche Rapport. D'Chambre des Salariés begreist, datt d'BTS-Programmen an Zukunft och en alternance ugebuede ginn, dass se fir Jonker mat engem DAP accessibel ginn an datt d'Stagen an deem Kader musse bezuelt ginn, dräi Punkten, déi schonn zanter längerer Zäit um Terrain gefuerdert goufen. Och d'Aféierung vun enger staatlecher Primm fir Entrepreneuren, déi d'BTS-Studenten en alternance ausbilden, huet d'Chambre des Salariés ausdrécklech gelueft. Wat speziell d'Formatioun fir d'Infirmière betrëft, sou kritiséiert se allerdéngs, datt et den Ament zwou Formatiounen op ënnerschiddlechem akadeemeschem Niveau hei am Land gëtt, déi awer alle béid Accès op den nämmelechten Titre professionnel erméiglechen. Ausserdeem hätt d'Salariatskummer sech eng méi héich Bezuelung fir d'BTS-Stagiärë gewënscht.

D'Statsbeamtekummer weist sech erfreet doriwwer, datt d'Reputatioun vun de Lëtzeburger

Héichschouldiplomer gestärkt gëtt, datt d'BTS-Stagen an Zukunft remuneréiert ginn an datt an de leschte Joren eng Retsch nei Studiegäng am Beräich vun der Medezinn an elo och am Gesondheetsberäich vun der Uni Lëtzebuerg en place gesat goufen.

D'Handelskummer, d'Handwerkerkummer an d'Agrar- oder d'Landwirtschaftskummer, d'Chambre d'Agriculture, warnen an hirem gemeinsamen Avis awer och do virunner, datt déi nei Akkreditierungsprozeduren, d'Procédures d'accréditation also, riskéieren, als komplizéiert an aschränkend empfonnt ze ginn, a soumat den Héichschoulsektor net schnell genuch op d'Bedürfnisser vum Aarbechtsmaart ka reagéieren. Anescht wéi d'Chambre des Salariés an d'Statsbeamtekummer sinn d'Chambre de Commerce, d'Chambre des Médiéiers an d'Chambre d'Agriculture och géint eng obligatoresch Indemnisiatioun bei de BTS-Stagen. Hirer Meenung no géifen doduerch vläicht manner Entreprise Stagiären astellen.

De Collège médical ënnerstëtzt déi grouss Linne vum Gesetzesprojekt a begreist d'Ustrengunge fir d'Promotioun vun de Medezinnstudien hei am Land.

De Staatsrot hat a sengem éischten Avis eng Rei Oppositionen formelles ausgeschat, wat d'Fixatioun vun Indemnitéite via Règlement grand-ducal ubelaangt, déi awer no den Amendementen vun der zoustänneger Kommissioun, déi dat jo nach e Méindeg de Moien am Detail analyséiert huet, wéi gesot, nees konnten opgehewe ginn.

Fir weider Detailer verweisen ech elo op mäi schrëftleche Rapport an do géif ech och dann direkt d'Zoustëmmung gi vu mengem Groupe parlementaire, der Fraktioun vun der Demokratescher Partei, an ech soen Iech Merci fir Är Opmierksamkeet.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci dem Här Rapporteur André Bauler.

An éischten ageschriwwene Riedner ass déi honorable Madamm Martine Hansen. Madamm Hansen, Dir hutt d'Wuert.

Discussion générale

Mme Martine Hansen (CSV) | Villmools merci, Här President. Mat dësem Gesetz gëtt elo de Kader vun der Héichschoulausbildung ugepasst. De Rapporteur, den André Bauler, ass op d'Detailer agaangen. Ech soen him e ganz grouss Merci dofir, ech wäert dat also net méi maachen. A fënnf Minutten ass dat och schwéier machbar. D'Héichschoulausbildung, d'Bildung allgemeng ass extrem wichtig fir eis, well et ass bal eis eenzeg, zumindest eis wichtigst Matière première, déi mir als Lëtzebuerg hunn.

An ech soen et och direkt: Mir wäerten eis bei dësem Projet de loi enthalten. Eng Partie Saache gi sécher besser, mee mir bedauern, datt d'Zäit ... an et ware fënnf Joer, well am Koalitionsaccord steet dës Adaptatioun vum Projet de loi dran, et ware fënnf Joer Zäit, déi u sech eiser Meenung no net genotzt gi sinn, fir méi eng breet Concertatioun ze maachen a fir d'Héichschoulausbildung och am Beräich vum Concomitant opzemaachen. Mee eent nom aneren.

An ech fänken emol mat deene positive Saachen un. Mir begrëssen, datt d'BTS-Formatiounen kënnen vu méi Lycéeën zesummen organiséiert ginn. Mir begrëssen, datt Passerelle geschaaft gi sinn – wat extrem wichtig ass – vum BTS an de Bachelor eriwier mat der Uni.lu. Elo muss nach just séchergestallt ginn, datt dat an der Praxis och gutt ofleeft an och relativ einfach ofleeft, well esou e Stufemodell, Trapezen, fir an der Berufsausbildung och eropzeklappen, sinn extrem wichtig, fir d'Berufsausbildung och méi

attraktiv ze maachen, an dat brauch eis Wirtschaft. Mir begrëssen och d'Aféierung an den Ausbau vun der Medezinnerausbildung op der Uni.lu. Den Docteur en médecine wäert sécherlech d'Attraktivitéit vu Lëtzebuerg erhéijen, genauso och d'Méiglechkeet, fir d'Stagen elo an deem Beräich och ze bezuelen.

Allerdéngs geet et eis esou wéi de Berufs- a Salariatskummeren. Si haten iwwregens am November d'lescht Joer zesummen e Brëf gemaach, wou se gefrot haten, fir dee ganze Projet de loi u sech zrëckzezielen. Mir fannen et definitiv schued an och richtig schued, datt d'Zäit net genotzt ginn ass, fir e Konzept op den Dësch ze leeën, fir déi dual Héichschoulausbildung u sech virzeschloen, fir do e richtig Konzept opzebauen.

Mam Projet de loi gëtt et elo eng Méiglechkeet – och do ass den Här Bauler drop agaang – fir de BTS en alternance. Et ass e richtigen oder en éischte wichtege Schratt an déi richtigen Richtung, mee et ass en extrem klengen Schratt. A wa mer mat deem Schleekentempo virufueren, da komme mer net séier genuch weider, virun allem och net am Verglach zum Ausland. Et héiert sech och nach relativ gutt un. En heescht „en alternance“, dat heescht, et kéint ee scho bal mengen, e wier vergleichbar mat dem Régime concomitant aus der Berufsausbildung. Dat ass et awer net. De Student wäert hei Stagë maachen an e kritt kee Contrat d'apprentissage.

Eppes, wat ech dann op där Plaz och net ka verstoen – den Här Bauler huet relativ vill vu Qualitéit geschwat –, dat ass: Firwat ginn hei d'Betriber net méi genau gekuckt? Firwat mussen déi net spezifesch Qualitätskrittären erfëllen, zum Beispill esou wéi an der Berufsausbildung? Do mussen déi en „droit de former“ nowiesen. Hei gëtt dat net gefrot. Dat heescht, och do denken ech, datt et wichtig gewiescht wär, fir hei nozebesseren.

Ben, den Här Minister huet anscheinend annoncéiert, fir e Groupe de travail elo ze lancéieren, fir iwwert dës Problematik am Allgemengen ze schwätzen. Fir eis ass dat e bëssen eng komesch Reiefolleg. Elo hu mer d'Gesetz, elo kommen d'Concertatiounen. Aus eiser Siicht wier et besser ëmgedréint gewiescht, d'Concertatiounen ze maachen an dann d'Gesetz esou unzepassen, datt mer do méi zukunftsrechtig sinn.

Uuni Contrat d'apprentissage wäert et fir vill Studente méi interessant sinn, an d'Ausland ze goen an domadder och an en auslännesche Betrib, well do déi Méiglechkeet besteet vun engem BTS en régime concomitant. Mir hunn dat net ganz dacks, datt et méi attraktiv ass, an d'Ausland ze goen.

An dësem Fall wär et et awer, well dee Mindestsalaire, dee se do kréien, wäert warscheinlech méi héich si wéi dat, wat se hei fir e Stage kënnen kréien. Eis Betriber riskéieren domadder, potenziell Aarbechtskräften ze verléieren, wat u sech schlecht ass fir d'Betriber a virun allem och fir eis Economie.

Als CSV – a mir haten dat schonns an eise leschte Walprogramm stoen a mir wäerten dat och an dësem Walprogramm nach eng kéier stoen hunn – setze mer eis a fir e kohärent Konzept vun dualer Héichschoulausbildung um Niveau vum BTS an och um Niveau vum Bachelor. An an deem Sënn deposéieren ech elo hei eng Motioun, wou mer d'Regierung opfuerderen, déi néideg Upassungen esou séier wéi méiglech ze maachen, fir eeben e Konzept vun där richteger dualer Héichschoulausbildung mat engem Contrat d'apprentissage an där entsprecherender Bezuelung op den Dësch ze leeën. Mir wäerten eis also bei dësem Projet de loi enthalten.

Ech soen Iech Merci.

Motion 1

La Chambre des Députés,

– *considérant qu'il n'existe actuellement pas de base légale adaptée au Luxembourg pour organiser un BTS ou des autres formations supérieures sous contrat d'apprentissage ;*

– *notant que de telles formations duales existent dans le cadre de l'apprentissage transfrontalier en Grande Région aux niveaux BTS et bachelor ainsi que dans d'autres pays de l'Union européenne ;*

– *sachant que l'Espace européen de l'éducation 2025 et la Commission européenne proposent de « renforcer la pertinence de l'enseignement supérieur au regard du marché du travail et de la société, notamment par une compréhension plus fine et prospective des besoins et performances du marché du travail » ;*

– *considérant que les chambres professionnelles et salariales dans leurs avis ainsi que les entreprises préconisent l'organisation de programmes d'enseignement supérieur (BTS, bachelor, master) sous contrat d'apprentissage, afin de compléter l'offre académique et de faciliter l'acquisition de qualifications supplémentaires pour les salariés en fonction ;*

– *notant que le projet de loi en question fait référence à la création d'une base légale pour la mise en place de programmes d'études en alternance en augmentant le nombre de crédits ECTS lié à la formation en milieu professionnel (45 %), mais ne considère pas l'élaboration d'un statut spécifique de contrat d'apprentissage pour les programmes suivis en alternance ;*

– *constatant que la position des Chambres relative à l'organisation de formations supérieures sous contrat d'apprentissage n'a pas été suivie, et qu'elles réitérent la nécessité de continuer les efforts entamés en vue de la mise en place d'une base légale permettant l'organisation de formations supérieures (BTS, bachelor, master) sous contrat d'apprentissage,*

invite le Gouvernement à adapter le plus rapidement possible la loi et plus précisément :

– *de mettre en place une base légale au Luxembourg permettant l'organisation de formations supérieures (BTS, bachelor, master) sous contrat d'apprentissage afin de compléter l'offre académique et de faciliter l'acquisition de qualifications supplémentaires pour les salariés en fonction.*

(s.) Martine Hansen, Diane Adehm, Max Hengel, Gilles Roth, Marc Spautz.

Une voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Madamm Hansen. An nächsten ageschriwwene Riedner ass déi honorabel Madamm Francine Closener.

Mme Francine Closener (LSAP) | Här President, merci dem André Bauler fir säin ausféierleche Rapport iwwert dëse Projet de loi, mat deem d'Héichschoulwiesen zu Lëtzebuerg iwwerschaaft gëtt. De Koalitionsaccord gesäit vir, datt den Enseignement supérieur e kohärente Kader kritt, fir d'Renommée vum Lëtzeburger System héichzehalen – an dat begreisse mir natierlech absolut! D'Revisioun betrëfft souwuel d'Organisatioun wéi och d'Governance, an et ass och evident, datt duerfir op d'Bologna-Prinzipien an op déi europäesch Qualitéitskrittäre gesat gëtt. Am Koalitionsaccord ass jo och virgesinn, d'Governance vun de BTS-Programmer ze verbesseren. Ënner anerem sollen d'Akkreditatiounsprozeduren iwwerschaaft ginn an d'BTS-Offeren erweidert ginn.

Dëse Projet de loi bréngt also eng ganz Rei Verbesserungen, well e versicht, den Entwécklung vum leschte Joren am Beräich vum Héichschoulwiese Rechnung ze droen. An d'LSAP wäert en duerfir natierlech och stëmmen, allerdéngs gëtt et awer och

deen een oder anere Bemoll. Besonnesch gesäit een dat an den Avice vun de Beruffschamberen. Op zwee Punkte wëllt ech duerfir agoen.

De BTS ass e ganz wichtegen Deel vun eiser Bildungsoffer ginn. E bitt d'Méiglechkeet fir en dualt Studium. D'Beruffschambere kritiséieren awer, datt déi dual Formatioun am Projet de loi ze kuerz kéim. Während et e Programme d'enseignement supérieur en alternance an eisen Nopeschlänner gëtt, gesäit dëse Projet de loi just Stagen als Praxiserfahrung vir. Et ass esou, datt de prakteschen Deel um Niveau BTS en alternance eeben duerch eng Convention de stage gereegelt gëtt, déi awer ganz kloer a puncto sozial Ofsécherung vum Student/Stagiaire Lacunnen huet, wéi d'Chambre des Salariés dat och kloer denoncéiert.

Bei engem klengen Stage vun e puer Wochen ass dat vläicht guer kee Problem, mee et gëtt jo zum Beispill de Pilotprojet BTS Commerce, wou de Student während sengen zwee Joer BTS all Woch zwee Deeg an e Betrib geet, am zweete Joer souguer zwee an en hallwen Dag, an do och matschafft. Dee Student kann net fir seng Pensioun cotiséieren, huet net déi selwecht Protection sociale, an déi 30 % vun engem net qualifizierte Mindestloun, dat si grad emol 694 Euro de Mount.

Wat awer elo wierklech kokass ass, dat ass, datt et wuel schonn eng legal Basis gëtt fir d'Indemniséierung vun der praktescher Formatioun zu Lëtzebuerg ënnert Contrat d'apprentissage, an zwar fir 24 franséisch BTS-Programmer, festgehalten am Règlement grand-ducal vum 6. August 2021 am Kader vun der Conférence intergouvernementale tëscht Lëtzebuerg a Frankräich. Dat heescht, et gëtt hei eng Benodeelegung fir déi Lëtzeburger Formatiounen, well fir den Apprentissage transfrontalier gëtt et am éischte BTS-Joer 1.583 Euro an am zweete Joer souguer 2.036 Euro, an net nëmme 694 wéi fir d'Studente vun engem Lëtzeburger BTS en alternance.

Do muss also an eisen Aen onbedéngt eng Nobeserung kommen, wa mer d'Formation en alternance wierklech wëllen eescht huelen a se attraktiv wëlle maachen an halen an domadder och der Penurie vu ville Secteure Meeschter ginn. Mir brauchen à court terme eng legal Basis fir dës Programmer, fir BTS, Bachelor a Master mat engem Léiervertrag.

Mir sinn och allgemeng der Meenung, dass d'Schülerinnen a Schüler aus der Berufsausbildung Perspektive brauchen, fir sech méi héich ze qualifizéieren. Si wëllen an den Aarbechtsmarché wëll dat och. Duerfir ass et fir eis kloer, datt dat nogebessert soll ginn. Dat ass dann d'Aufgav vum der nächster Regierung. Mir müssen a mir wëllen d'Berufsausbildung méi attraktiv maachen.

Dann nach zu deem weidere Kritikpunkt an den Avice vun de Beruffschamberen, wat déi streng Krittäre fir privat Héichschoulinstitutiounen zu Lëtzebuerg ugeet. Hei géif de Risiko bestoen, datt verschidden Instituter dës Krittären net wäerte kënnen erfëllen an hir Akkreditierung verléieren oder se net kréien, Strukturen, déi jo awer zur Diversitéit vun eisem Héichschoulstanduert kënnen bäidroen. Wa jonk Talenter op Lëtzebuerg kommen, dann hu se dacks de Besoin, no e puer Joer nach en Zousazdiplom oder en Zertifikat ze maachen no den éischte Joren Aarbechtserfahrung.

Wann déi Offer net zu Lëtzebuerg besteet, da ginn déi Leit nees fort, da gi se an aner Zentren, op Paräis, Berlin, London. Duerfir ass et wichtig, datt esou Offeren hei bei eis bestoe bleiwen. A mir di gutt drun, am A ze behalen, wéi d'Offer sech an den nächste Joren entwéckelt: Net just akadeemesch, mee och professionell Ausbildungen, besonnesch an den technesche Beruffer, sinn e Gewënn fir Leit, Betriber a Standuert.

An der Hoffnung, datt dës Reform och deem Rechnung dréit, ginn ech heimadder den Accord vun der LSAP-Fraktioun. Merci fir d'Nolauschteren.

Une voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Madamm Closener. An da wier et un där honorabel Madamm Djuna Bernard. Madamm Bernard, Dir hutt d'Wuert.

Mme Djuna Bernard (déi gréng) | Merci, Här President. Merci dem Här Rapporteur André Bauler fir säin exzellente schrëfflechen a mündleche Rapport. En erlaabt mer, mech op e puer politesch Consideratiounen kënnen ze fokusséieren. Eppes virewech: Mir ginn natierlech eisen Accord zu dësem Projet de loi, an dat, well en eng ganz Rei ganz sënnavoll Mesüeren enthält.

Gläichzäitig hu mer awer och de gemeinsamen Avis vun de Beruffskummeren zur Kenntnis geholl, déi sech awer nawell ganz kritesch vis-à-vis vun dësem Projet de loi geäussert hunn. Mir fannen, dass mat den Amendementen eng Rei Doleancen aus der Welt geschaf goufen, mee mir géifen eis awer freeën, wann op deene verbleiwende Punkten trotzdeem an enger nächster Legislaturperiod nogebessert kéint ginn.

Viller vun dësen Desaccorde kommen dohier, dass d'Beruffskummeren am Virfeld net genuch matagebonne waren an et féiert wéi an aneren Dossieren dozou, dass da vermeidbar Konflikter entstinn an duerchaus sënnavoll Iddien op der Streck bleiwen. Den Dialog an den Austausch mam Secteur muss sech an Zukunft verbesseren, fir de Realitéiten um Terrain besser Rechnung ze droen a sämtlech Acteure mat op de Wee ze huelen.

Am Projet de loi fanne sech eng ganz Rei sënnavoll a gutt Elementer erëm, déi ech wëll ënnersträichen. De Schutz vun den akadeemeschen Titelen a Bezeichnungen ass wichtig, well et an engem ëmmer méi kommerzialiséierten Héichschulangebot och muss protegéiert Terme ginn, déi jo u gewësse Qualitéits-erwaardungen an un akadeemesch Grade gekoppelt sinn.

D'Méiglechkeet vu Passerellen tëscht BTS a Bachelor gëtt am Gesetz unerkannt, genee wéi tëscht dem DAP an dem BTS. Letzteres war en Amendement op Basis vun den Avisen zum Gesetz an a béide Fäll muss déi jeeweileg Ausbildung an der selwechter Spezialisatioun sinn, wat eiser Meenung no duerchaus logesch ass an deementspreechend wierklech eng Plus-value am Gesetz duerstellt.

D'Aféierung vum Titel „Docteur en médecine“ fanne mir Gréng eng gutt an néideg Verbesserung, déi an de Revendicatiounen vum Corps médical de Studeierenden an der akadeemescher Communautéit och Rechnung dréit.

D'Stagen, déi am Kader vum BTS gemaach ginn – a meng Virriednerinnen hunn et och schonn ugedeit –, falen elo ënnert d'Stagegesetz, dat heescht, se gi remuneréiert. Dat kléngt natierlech gutt. Mee et gëtt awer och Kritik: „L'argument déterminant était que les chances de trouver un patron de stage étaient ainsi considérablement augmentées, permettant de réduire la pression sur les élèves et étudiants pour qui le stage obligatoire constitue une condition nécessaire à la validation de l'année ou du cursus scolaire ou universitaire.“

D'Fro ronderëm d'Stagen an hir Attraktivitéit ass a bleift eng Problematik, där mir eis müssen unhuelen. Méi ambivalent gesi mer de Modell vum dem BTS en alternance, wéi dëse Projet de loi et virgesäit. D'Chambre des Salariés kritiséiert notament, dass de Modell net hire Revendicatiounen gerecht gëtt.

D'Beruffskummeren hätte léiwer d'Méiglechkeet, de BTS an doriwwer eraus e Bachelor oder e Master ënner Léiervertrag ze maachen. Dës Iddi ass eiser Meenung no ëmsou méi sënnavoll, well dës Leit esou weider schaffe kéinten, an dat an Zäiten, wou et eng generaliséiert Penurie vu Main d'oeuvre gëtt.

Hei wéilt ech gären de Minister nom aktuelle Stand vun deenen Diskussiounen froen, déi jo am Kader vu gemeinsame Reuniounen grad gefouert ginn an déi eiser Meenung no ganz wichteg Piste suivéieren.

Ofschléissend wéilt ech gäre soen, dass dës Projet de loi weéneeg direkt Inzidenz op d'Uni Lëtzebuerg huet, ausser natierlech am Beräich vun der Medezinn, wat ech virdru schonn ugedeit hunn. Mee awer – an dat fanne mer e bëssen eng verpasst Chance – géif een am Fong d'Geleeënheet bidden, fir perspektivsch iwwert d'Zukunft vun eiser Uni Lëtzebuerg nozedanken. D'Chambre des Salariés stellt dofir ënner anerem d'Fuerderung vun der Stärkung vun engem Conseil universitaire, an déi ënnerstëtzt mir Gréng ausdrécklech. Hei ass also nach ganz vill Potenzial, fir méi eng breet Debatt iwwert d'Zukunft vun eiser Universitéit ze féieren. A mir mengen, dass mer dat sollte politesch deemnächst an Ugrëff huelen.

Ech ginn heimadder dann och elo den Accord vun der grénge Fraktioun an ech soe Merci fir d'Nolauschteren.

Mme Josée Lorsché (déi gréng) | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | An ech soen der Madamm Bernard villmools Merci a ginn d'Wuert weider un den honorabelen Här Fred Keup.

M. Fred Keup (ADR) | Ech soen Iech Merci, Här President. An ech wëll dem Rapporteur och villmools Merci soe fir säi schrëftleche Rapport a säi gudden mëndleche Rapport, an deem en am Fong alles gesot huet, wat een hei muss soen.

Ech sinn och dankbar fir déi Kriticken, déi ugefouert gi si vun der Madamm Hansen. Och déi kann een zum Deel novollzéien. Och dat, wat déi aner gesot hunn, war jo am Fong da gréisstendeels eng Widderhuelung vun deem Ganzen. An et huet kee Wäert, dass ech dat nach eng Kéier elo maachen, dee ganzen Exercice. Duerfir ginn ech einfach vun hei aus mäin Accord.

M. Fernand Kartheiser (ADR) | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Här Keup. An nächsten ageschriwwene Riedner ass déi honorabel Madamm Myriam Cecchetti. Madamm Cecchetti, Dir hutt d'Wuert.

Mme Myriam Cecchetti (déi Lénk) | Här President, et ass effektiv vu Virdeel, dass mer zu Lëtzebuerg esou eng jonk Uni hunn. Dat huet eis esou munch opwennege Upassung un europäesch Standarden am Kader vum Bologna-Prozess erspuert. An och wa mir als déi Lénk dësem Prozess nach ëmmer kritesch géigeniwwerstinn, wësse mir, dass dee System esou wäit virgeschratt ass, dass et elo bal ondenkbar ass, domadder kënnen ze brieche.

De Bologna-Prozess war e gewëtzten neoliberale Schachzuch vun der Europäescher Kommissioun. Hannert deem Projet vun der Harmoniséierung vun den europäesche Qualifikationsmodeller an Unerkennungskrittäre fir akadeemesch Bildung huet sech och deemools de Projet vun enger Liberaliséierung vun den Universitéiten verstopt.

D'Héichschoul ass mëttlerweil e lukrative Marché. D'Institutiounen vun der Éducation supérieure gi benchmarkt vun externen Auditfirmen an ëmmer méi privat Investisseuren finanzéieren d'Recherche a bestëmmt d'Ausrichtung vun dëser Recherche. Ëmmer

méi Etablissementer bidden um europäeschen Héichschoulmaart Formatiounen un. Dës Formatiounen spezialiséieren sech ëmmer méi, an ëmmer méi Acteuren wëllen am Beräich vun akadeemescher Bildung matspillen an nei Formatiounen ubidden.

Lëtzebuerg bleift vun dësem Trend net verschont. An esou kënnt et dann dozou, dass sech an de leschten zéng Joer am Beräich vun der Éducation supérieure souwuel an der Uni wéi och ronderëm d'Uni ganz vill gedoen huet.

Här President, dëst Gesetz hält dës Entwécklungen op de Leescht a mécht Upassungen do, wou et faillë gouf, notament am Beräich vun der Unerkennung, an der Qualitéitskontroll vun de Formatiounen, an der Akkreditatioun vun den Etablissementen, déi Formatiounen am héije Bildungsberäich ubidden.

D'Méiglechkeeten op eng akadeemesch Weiterbildung niest dem Beruff ginn zum Beispill vereinfacht; wat mer begrëssen. D'Méiglechkeeten, fir weider BTsen unzubidden, ginn opgemaach. Den Zougang zu den akadeemeschen Studien um Niveau vum DAP gëtt endlech vereinfacht doduerch, dass den DAP direkt den Accès zu de BTS-Formatiounen kritt. Och Stagen am Kader vun de BTS-Formatiounen gi besser reglementéiert an ënnerleien elo dem Code du travail.

Et kënnt also zu enger ganzer Rëtsch vu Verbesserungen, déi mir natierlech hei begrëssen.

Här President, mir hunn allerdéngs och eng Rei Bedenken an alignéieren eis do op den Avis vun der CSL an d'Fuerderunge vun der ANIL: virop, dass déi finanziell Ënnerstëtzung am Fall vun engem professionellen Stage am Kader vun engem BTS net duergeet. Ech mengen, dat hunn och scho meng Virriednerinnen hei gesot.

Mat 30 % vum Mindestloun kann ee sech net vill kafen. Allgemeng feelt et un enger Mesür, fir déi Leit an der Beruffstransioun, déi sech dofir an e Studieprogramm aschreien, fir sech eng Zäit laang vun hirer Aarbecht fräistellen ze loosse an trotzdeem sozialverséichert kënnen ze bleiwen an och eng finanziell Hëllef kënnen ze kréien.

Här President, mir bedauern, dass de Minister weiderhin un engem BTS fir Infirmierstudie festhält, parallel zu der Aféierung vun engem Bachelor fir spezialiséiert Infirmierstudien. Dës Decisioun gëtt mat dësem Gesetz aktéiert an entsprécht net de Virstellungen a Besoinen vum Beruffsstand vun den Infirmiären, déi sech kloer um Gesondheetsdësch fir en anerem duerchgeende Formatiounsmodell ausgedréckt hunn, an zwar dee vum Bachelor, bis bei d'Méiglechkeet op e PhD am Beräich vun der Fleg.

Mir mengen, dass hei d'Chance verpasst ginn ass, d'Fleggeberuffer konkret kënnen opzewäerten. Dofir wäerte mir eis och bei dësem Projet enthalen. Merci fir d'Nolauschteren.

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Madamm Cecchetti. A leschten ageschriwwene Riedner ass den honorabelen Här Sven Clement. Här Clement, Dir hutt d'Wuert.

M. Sven Clement (Piraten) | Merci, Här President. Léif Kolleeginnen a Kolleegen, merci als Éischt och dem Rapporteur fir de gudden mëndlechen a schrëftlechen Rapport. Mat dësem Gesetz, dat huet en erkläert, ginn eng ganz Rei vu Reegelen am Bezuch op eis Lëtzeburger Universitéit an op verschiddenen Universitéitsdiplomen geännert, ... bon, „Ofschlossdiplomer“ muss ee soen. Insgesamt begrësse mir Piraten dës Ännerungen. Ech wëll dofir hei just op verschiddenen Aspekter agoen, déi fir eis besonnesch wichteg sinn. Dozou gehéiert, dass verschidde Begrëffer nach eng Kéier gereegelt ginn.

An dat ass fir eis Piraten dann och längst iwwerfällig, well mir sinn an der Vergaangenheet ëmmer nees vu Leit kontaktéiert ginn, déi sech an enger Struktur fir e Studium ageschriwwen haben, ouni ze wëssen, dass entweeder de Studium oder dat entsprecheend Etablissement – jo! – hei am Land net unerkannt sinn. Dës Institutiounen hunn d'Leit och heiansdo am Glawe gelooss, dass se do e gudden Studium géife maachen, andeems se sech – kommt, mir sinn éierlech! – falsch duergestallt hunn, deelweis och mat Nimm geworben hunn, déi net onbedéngt der Realitéit entsprach hunn.

Eng Rei Informatiounen sinn an deem Kontext zwar schonns ze fannen, mee d'Praxis huet ëmmer erëm gewisen, dass dat net ëmmer duergeet. Mir mussen dofir hei streng Krittäre festleeën. An dat wäerte mer absolutt kënnen matdroen.

Da wäerten zum Deel och Passerellen tëscht dem BTS an dem Bachelor méiglech gemaach ginn, genauso wéi et wäert méiglech gemaach ginn, dass Persounen, déi schonn en DAP-Ofschloss hunn, nach kënnen e BTS maachen. Och dat ass wichteg: dass mer am Kader vum Lifelong Learning jiddwerengem d'Méiglechkeet ginn, dat wierklech ze maachen, wou säin Härzer en dann och hinzitt.

An Zukunft kënnen Studenten während hirem Stage, dee se am Kader vun hiren Etüde maachen, indemniséiert ginn. Dat, mengen ech, ass eppes, wat mir Piraten scho méi laang gefuerdert hunn, an dofir begrësse mer och dat ausdrécklech.

Dat bedeit awer och, dass duerch dës Mesür d'Formatioun, zum Beispill bei der Medezinn oder de Gesondheetsberuffer, soll valoriséiert a méi attraktiv gemaach ginn. Dozou gehéiert och, dass bei der Uni nei Bachelorprogrammer ugebuede ginn, zum Beispill den „Infirmier en soins généraux“, genauso wéi e Bachelor „Sage-femme“. Et muss een dann awer soen, dass et och scho véier Programmer vum „Infirmier spécialisé“ do gëtt.

An Zukunft soll een dann och de Grad vun engem Dokter an der Medezinn op der Uni hei am Land maache kënnen. Dësen enthält dann och zwee Semester fir d'Recherche clinique, wat fir eis Piraten vu grousser Wichtigkeet ass, wann ee sech mat esou engem akadeemeschen Grade wëll schmücken. Domat gëtt dann och ënner anerem de Revendicatioun vum Corps médical an och vun de Studentinnen a Studenten an de medezineschen Beruffer Rechnung gedroen, déi jo awer an deene leschte Joren oft applaudéiert kruten, mee heimadder dann och nogelauschtert kruten.

Domat soll de Medezinnstudium op der Uni Lëtzebuerg méi attraktiv gemaach ginn. An dat ass am Prinzip och richteg, et wäert awer net duergoen – dat wëll ech hei awer och kloer soen –: Mir wäerten nach weider Mesüre brauchen, fir dee Medezinnstudium richteg attraktiv ze maachen.

Dozou gehéiert och, nach eng Kéier driwwer nozedanken, wéi zum Beispill eis Medezinner am Stage bei hire Patrons de stage indemniséiert ginn. Haut gi se do als MEVSen, also Médecins en voie de spécialisation, einfach fix bezuelt, während hir Patrondestagen awer déi eenzel Akte vis-à-vis vun der CNS ofrechne kënnen, wat awer zu komische Situatiounen ka féieren. Do sollt een, mengen ech, och – an dat ass net den Héichschoulminister eleng ... Do muss och de Minister fir d'Sécurité sociale warscheinlech matagebonne ginn, do muss och warscheinlech de Gesondheetsministère nach eng Kéier matagebonne ginn. Et sollt een awer driwwer schwätzen.

Jo, mir dierfen eis awer och net drop ausrouen a mengen, dass mer mat deenen heite Reformen de

Personalmanagement und Doktern a Gesundheitsberuffer komplett wäerte lësen. Villméi ass et een Element – een Element vu villen –, fir de Problem op de Leescht ze huelen. Well et ass zwar richtig, datt vill Studentinnen a Studenten, déi hire Studium am Ausland suivéieren, net méi zrëckkommen, mee dat huet ënnerschiddlech Grënn. An deene mussen mer dann och Rechnung droen. Well e Grond, fir net op Lëtzebuerg zrëckzekommen, huet och zu engem ganz groussen Deel mat den Aarbechtsbedingungen ze dinn, an net onbedéngt domadder, datt mer bis elo kee Studium hei haten.

De Beruff vum Medezinner huet hei am Land am Moment e schwéiere Stand a gëtt och net méi an deem Ausmooss valoriséiert, wéi dat virun enger Rei Joren nach de Fall war. Dat weist dee ganzen Hin an Hier mat den IRMen, dat weist d'Kënnegung vun de Kardiologen zu Ettelbréck, an och déi zäitweis Fermeture vun enger Maternité.

Hei mussen mer also séier déi néideg Mesüre maachen, well d'Penurie soss ganz séier nach méi grouss gëtt. An dozou gehéiert dat heiten, et ass awer net d'Enn vum Wee. A mir kënnen eis och net méi blann drop verloossen, nach genuch Personal aus der Groussregioun ze rekrutéieren, well déi hu mer a ganz groussen Deeler schonn ofgegraaft. An och an eisen Nopeschlänner ginn ëmmer méi Mesüeren an d'Weeër geleet, fir nees méi Gesondheetspersonal ze rekrutéieren, sief et duerch eng Valorisation vum Beruff oder duerch besser Aarbechtskonditiounen. Dat heescht, och do mussen mer net mengen, datt do an Zukunft immens vill Leit wäerte weider kommen.

Dofir ass dat heiten e wichtegt Gesetz an dofir wäerte mir och eisen Accord ginn. Ech soen Iech Merci.

M. Marc Goergen (Piraten) | Ganz gutt!

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Här Clement.

D'Regierung huet d'Wuert, den Här Héichschoulminister Claude Meisch.

Prise de position du Gouvernement

M. Claude Meisch, Ministre de l'Enseignement supérieur et de la Recherche | Merci, Här President. Dir Dammen an Dir Hären, virop och e grouse Merci un den André Bauler fir säi schrëftlechen an och mëndleche Rapport. Och merci fir d'Zoustëmmung prinzipiell jo hei am Haus fir quasi alles, wat am Projet de loi steet. Dat, wat eis jo offensichtlech nach trennt a wou mer driwwer mussen diskutéieren a sollen diskutéieren, ass dat, wat net drasteet, nämlech ob mer eng Form vum Enseignement oder Formation professionnelle supérieure wäerten hei am Land aféieren a virun allem ënner wat fir enger Form mer dat da maachen.

Dat, wat drasteet, an dat, wat, mengen ech, awer och Konsens mécht, e breede Konsens heibanne mécht, dat ass, datt mer eis Héichschoullandschaft weiderentwëckelen, datt mer dobäi op Qualitéit setzen, d'Qualitéit vun den Acteuren, d'Qualitéit vun den Diplomer, eng Qualitéit, déi duerch den Diplom herno ausgedréckt gëtt, well en hei zu Lëtzebuerg akkreditéiert ginn ass respektiv d'Struktur hei akkreditéiert ginn ass, och eng Kohärenz. An duerfir denken ech schonn, datt et e Fortschritt ass, datt mer eng eenzeg Akkreditierungsagence an Zukunft wäerten hunn, souwuel fir BTS wéi awer och fir privat Héichschoulinstituter, an doduerjer eigentlech och ganz kloer a ganz transparent Krittären hunn, déi och fir all Projet, all Formation respektiv all Institut und déi selwecht sinn a wat och derzou ka bäidroen, datt Instituter sech hei besser kënnen etablieren, well eeben d'Konditiounen kloer sinn an net vun

Akkreditationsprozedur zu Akkreditationsprozedur kënnen änneren, wat an der Vergaangenheet net ëmmer ganz einfach war fir déi eenzel Instituter, dat och ze geréieren.

Bon, dat, wat awer net drasteet, Här President – an ech wëll vläicht kuerz dorobber agoen –, war éischten och net Géigendstand vum Regierungsprogramm. Am Regierungsprogramm stoung, datt mer dat géife maachen, wat mer am Projet de loi stoen hunn, awer net dat, wat elo hei och nach gefuerdert gëtt. An ech denken awer, datt ee muss Diskussiounen an déi dote Richtung féieren. Ech hunn och selwer en Aarbechtsgrupp an d'Liewe geruff tëschent dem Héichschoulministère, tëschent der Berufsausbildung vum Educatiounsministère mat de Berufsskummeren, fir eeben eng Reflexioun ze féieren, ënner wéi enger Form mer en Enseignement oder eng Formation professionnelle supérieure hei am Land brächten. An ech hunn esou e bëssen erausgespuert, datt op eenzelne Bänken dat och hei gefrot gëtt. Allerdéngs mussen mer scho kucken, wat mer da genee domadder mengen, well ech hunn e bëssen d'Impressioun, et pickt ee sech e bëssen dat eent aus deem enge Modell eraus, wat de Bologna-Prozess ass, den akadeemesche Modell, an da pickt ee sech och nach aner Elementer aus deem anere Modell eraus, wat d'Berufsausbildung ass mam Léierkontrakt an esou weider, an dann hëlt ee just dat zesummen. Et riskéiert een awer herno, datt dat net esou zesumme wäert passen. An duerfir mengen ech, muss ee schonn decidéieren, wat ee wëll.

Wat meng Propos op jidde Fall wär – ëm déi geet et hei net, well ech mengen, mir sinn um Enn vum der Legislaturperiod an dat doten ass sécherlech en Dossier fir déi nächst Legislaturperiod –, dat ass, datt mer eeben en akadeemesche Strang hunn, deen een no der Première mécht. Et geet een op eng Universitéit oder eng Héichschoul an et mécht een do säi BTS oder et mécht ee säi Bachelor a säi Master oder säi PhD an da si mer an der akadeemescher Schinn. Wat mer brauchen a wat mer haut net hunn, dat ass, datt ech nom DAP, nom Technikerdiplom, eeben och nach kann eppes weider maachen. Mee da sinn ech an der Berufsausbildung an da soll ech och kucken, datt mer dat an der Logik vun der Berufsausbildung deementspreechend weiderentwëckelen.

Elo ze mengen, dat eent an dat anert kéinte mer einfach esou mëschen, mir kéinten d'Berufsausbildung nom Technikerdiplom weiderentwëckelen, andeems mer do dräi Joer ubidden an dann awer och d'Konditioun setzen, datt dat eent zu eent deenen Akkreditierungskonditiounen entsprécht, déi mer an deem Gesetz elo hei festgehalen hu fir eng akadeemesch Ausbildung, géif ech emol schätzen, datt mer net ganz vill Dossier herno an der Realitéit wäerte gesinn, déi deen dote Parcours kéinte packen, well se op där enger Säit müssen der Realitéit vun der Berufsausbildung Rechnung droen an op där anerer Säit awer och den Uspréich vun engem Bologna-Prozess, fir do ECTS-Punkten uerkannt ze kréien an och deementspreechend herno deen akadeemeschen Diplom kënnen dann och ze justifiéieren.

Ech soen dat, well mir hunn hei wuel den duale BTS dran, dee jo als Pilotprojet scho gelaf ass, deen an engem Domän, am Commerce gelaf ass, wou een och nach kann dervunner ausgoen, datt dat, wann et enzwousch machbar ass, souwuel dann de Realitéit vun den Entrepreneuren an deem Domän Rechnung ze droe wéi awer och dann den Uspréich vum Bologna-Prozess Rechnung ze droen, deementspreechend och eng Chance op eng Akkreditierung vun deem duale BTS huet, dann ass et vläicht am Commerce, do wou mer en also gemaach hunn, vläicht awer an

eenzelnen Domänen net. An d'Fro ass, ob mer eis net éischer blockéieren, wa mer probéieren, datt déi Formationen do deene Konditiounen vun deenen zwou Welten entsprechen, an ob mer net besser hätten, mer soen: „Dat eent, dat ass eng akadeemesch Schinn an déi huet kloer hir Konditiounen, an dat anert, dat ass eng professionell Schinn an déi huet eeben hir Konditiounen“, an da kéinte mer relativ einfach a relativ schnell och kucken, datt mer eeben de Fonctionnement vun der Berufsausbildung géife weiderdeveloppéieren an ee Joer, zwee Joer, dräi Joer oder fënnf Joer eeben nom Technikerdiplom. An ech denken, datt dat och den Uspréich vum Aarbechtsmarché hei zu Lëtzebuerg géif gerecht ginn an datt mer do vill méi schnell och géife virukommen a vill méi Formationen kéinten developpéieren an och wirklech Jonker hätten, déi deen dote Wee wëlte goen.

Wou herno déi Formationen do an enger Formation professionnelle supérieure am europäesche Qualifikationskader festgeschriwwen wäeren, dat wär dann eng Decisioun, déi ze huele wär. Och wann et vläicht net e Bachelor oder e Master ass, kéinte se nach ëmmer equivalent do ageschriwwen ginn, fir och kloer ze maachen, datt ee vun der gesellschaftlecher Unerkennung – loosst mech emol esou soen – fir éischer eng professionell Ausbildung oder eng akadeemesch Ausbildung ..., datt déi gläichwäerteg do wäeren. Dat wär op jidde Fall meng Propos. Dat ass och dat, wat ech souwuel als Educatiounsminister wéi och als Héichschoulminister an deem Aarbechtsgrupp do vertrauen hunn, an dat ass déi Basis, déi mer mat de Berufsskummere beschwat hunn.

Ech wëll hei net verheemlechen, datt dat och do zum Deel nach kontrovers diskutéiert gëtt, mee datt ee sech awer relativ no kéint ginn, wat dann eng Weiterentwicklung vun der Berufsausbildung wär hei zu Lëtzebuerg am Supérieur. An ech hoffen, datt mer do vläicht nach souguer virun de Walen e Konsens kéinte fannen, e Pabeier op den Dësch leeën, wou dann déi nei Regierung relativ schnell do géif ufänken, drun ze schaffen an dat dann och ëmzesetzen.

Wat d'Motioun elo ubelaangt: Compte tenu vun ... ech hu probéiert, an e puer Wieder déi Komplexitéit vun der Situatioun do hei ze beschreiwen ... hunn ech schonn d'Impressioun, datt an der Motioun béides gefuerdert gëtt: eng Kéier eng voll akadeemesch Unerkennung vun deene Formationen an op där anerer Säit sollen et awer Berufsausbildungen sinn. An ech fäerte jo, datt et esou einfach warscheinlech net wäert sinn, op jidde Fall fir de Gros vun de Formationen. Duerfir géif ech vläicht elo net recommandéieren, se einfach ofzeleenen, mee vläicht kéint een awer eng Kéier en Echange doriwwer hunn an der Kommissioun, vläicht och zu deem Zäitpunkt, wou déi Diskussioun mat de Berufsskummeren ofgeschlossen wäeren. Dat, wéi gesot, hoffen ech, datt et nach an deser Legislaturperiod dozou kënn. Da kéint een dat och nach an der Kommissioun eng Kéier maachen a virun dem Akraafttriede vun der neier Chamber vläicht do en éischen Echange och eng Kéier um Niveau vun der Kommissioun hunn. Dat wier meng Propos, Här President.

M. Fernand Etgen, Président | Merci dem Här Héichschoulminister Claude Meisch. D'Diskussioun ass elo ofgeschlossen.

Mir kommen elo zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi 8079. Den Text steet am Document parlementaire 8079^{14A}.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 8079 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmmen fänkt un. Mir maachen de Vote par procuration. De Vott ass ofgeschlossen.

De Projet de loi ass bei 36 Jo-Stëmmen, kenger Nee-Stëmm a 24 Abstentionen ugeholl.

Ont voté oui : Mme Barbara Agostino, MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Frank Colabianchi, Fernand Etgen, Gusty Graas, Mme Carole Hartmann, MM. Pim Knaff, Claude Lamberty et Mme Lydie Polfer (par M. Gusty Graas) ;

Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Dan Biancalana, Mmes Tess Burton, Francine Closener, MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Mme Cécile Hemmen, M. Dan Kersch, Mme Lydia Mutsch (par M. Yves Cruchten) et M. Carlo Weber ;

Mme Semiray Ahmedova, M. François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, Chantal Gary, M. Marc Hansen, Mme Josée Lorsché, M. Charles Margue et Mme Jessie Thill ;

MM. Jeff Engelen (par M. Fred Keup), Fernand Kartheiser et Fred Keup ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen.

Se sont abstenus : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp (par M. Laurent Mosar), MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Paul Galles, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mme Martine Hansen, MM. Max Hengel, Aly Kaes, Marc Lies, Mme Elisabeth Margue, M. Georges Mischo (par M. Max Hengel), Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar, Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz, Serge Wilmes (par M. Marc Lies), Claude Wiseler et Michel Wolter ;

Mmes Myriam Cecchetti et Nathalie Oberweis ;

M. Roy Reding.

Freet d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Et ass also esou decidéiert.

Motion 1

Da musse mer nach iwwert d'Motioun befannen. Wëllt nach een zu dëser Motioun d'Wuert ergräifen? Den Här André Bauler.

M. André Bauler (DP), rapporteur | Här President, wann ech dem Minister nogelauschert hunn, dann hunn ech en, mengen ech, richtig verstanen, wann e proposéiert huet, fir déi an d'Kommissioun ze huelen an nach eng Kéier en temps utile, spéitstens da vläicht am September, nach eng Kéier zesummen duerchzegoen, dat och mat neien Informatiounen, déi hien eis an d'Kommissioun ka matbréngen. Da géif ech proposéieren, se an d'Kommissioun ze verweisen.

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Här Bauler. Ech géif dann direkt d'Wuert un den Auteur gi vum der Motioun, d'Madamm Martine Hansen.

Mme Martine Hansen (CSV) | Jo, merci, Här President. Wa mer dat am September spéitstens kënne maachen, sinn ech natierlech domadder averstanen.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Kënne mer doriwwer à main levée ofstëmme, fir d'Motioun un d'Kommissioun ze verweisen?

(Assentiment)

Vote sur le renvoi de la motion 1 en commission

Wien d'accord ass, soll d'Hand an d'Luucht hiewen.

Wien ass dergéint?

Wien enthält sech?

Domadder soll d'Kommissioun zu deem fixéierten Delai iwwert d'Motioun befannen.

(La motion 1 de Mme Martine Hansen est renvoyée à la Commission de l'Éducation nationale, de l'Enfance, de la Jeunesse, de l'Enseignement supérieur et de la Recherche.)

3. 8203 – Projet de loi portant modification de la loi modifiée du 19 décembre 2008 portant réforme de la formation professionnelle

Als zweete Punkt um Ordre du jour kënnt de Projet de loi 8203 iwwert d'Aféierung vun enger neier beruflecher Ausbildung. D'Riedezäit ass nom Basismodell festgeluecht. An hei ass de Rapporteur den honorabelen Här Gilles Baum. Här Baum, Dir hutt d'Wuert.

Rapport de la Commission de l'Éducation nationale, de l'Enfance, de la Jeunesse, de l'Enseignement supérieur et de la Recherche

M. Gilles Baum (DP), rapporteur | Merci fir d'Wuert, Här President. Kolleeginnen a Kolleegen, de virleiende Gesetzesprojet huet als Objet, eng nei Formation am Beräich vun der Berufsausbildung anzeféieren, an zwar de CCP „Assistant d'accompagnement au quotidien“. Dës Formation soll déi besteeënd Ausbildung zu der Aide socio-familiale ersetzen, déi bis ewell vum Familljeministère organiséiert gouf, a baséiert dohier och zum groussen Deel op där hirem Programm.

D'Léierbouwen an d'Léiermeedercher ginn heibäi an dräi verschidde Beräicher forméiert: der Relation d'aide professionnalisée, der Relation éducative an der Relation de service.

Deemno ëmfaasst de Programm souwuel Modüllen iwwert d'Fleeg an d'Gesondheet wéi och d'Assistenz am Alldag, awer och d'Erzéiung vun de Kanner an einfach Haushaltstächen. No dëser Ausbildung kënnen déi Jonk da souwuel bei eelere Leit wéi awer och bei Leit mat engem Handicap oder Krankheeten oder mat spezielle Besoine schaffen, awer och bei Kanner a bei Jugendlechen.

Anescht wéi déi regulär CCPe wäert dës Formation keng dräi Joer, mee just zwee Joer daueren a komplettéiert domat d'Palett vu fënnef anere CCPen, déi am Moment ënnert dëser Form existéieren.

Als klunge Rappel: 2019 hate mir heibanne fir d'éischte Kéier e CCP vun zwee Joer agefouert. Dat war de Cordonnier-réparateur, de Schouster also, wou mer d'Formation vun dräi op zwee Joer gekierzt haten. An 2020 gouf dës Prozedur dann op Wonsch vun de Berufskommere fir véier weider Prozeduren ausgedeelet, fir de Serveur de restaurant, de Kach, de Commis de vente an och d'Aide-ménagère.

Konkreet ass e Volume vu 576 Stonne fir déi nei Formation virgesinn, wat e gutt Stéck méi ass, wéi dat bei der Formation vun der Aide socio-familiale de Fall war, well do waren et der 336.

De CCP soll da souwuel als Formation initiale an de Lycée fir d'Schüler mat enger Cinquième ugebued ginn, een Dag an der Schoul a véier Deeg an der Woch dobaussen am Betrib, wéi och fir Erwuessener an der Vollzäit a berufsbegleedend.

An enger éischter Phas gëtt den Assistant d'accompagnement au quotidien ab der nächster Rentrée a fënnef Schoulen uechtert d'Land ugebueden. Dat ass de Lycée du Nord zu Wolz, de Lycée technique zu Bouneweg, den LTPS, de Fieldgen an de Lycée Belval.

D'Formation adulte gëtt an de Weiterbildungszentren zu Esch an zu Ettelbréck a spéiderhin am ENAD an am LTPS ugebueden.

Op där enger Säit bidde mir deene Jonke mat dësem CCP eng interessant Formation am sozioedukative

Beräich, awer mir reagéieren och op e Besoin um Terrain, andeems mer eng weider Méiglechkeet schaffen, fir Assistenz- a Fleegepersonal ze rekrutéieren.

Wat kann een elo konkreet mat dësem CCP maachen? Et kann een am Senioreberäich schaffen, dat heescht, an den Alters- an an de Fleegeheimer souwéi och am betreite Wunnen. Do kann een Aufgaben am Kader vum Soin mat iwwerhuelen. Et kann een déi eeler Leit am Alldag begleeden, zum Beispill an der Animation. Awer och dobausse bei de mobille Fleeg- an Hëllefdsdngschter oder a psychogeriatreschen Zentere fanne sech eng Rei interessant Aufgabe fir déi Léierbouwen a Léiermeedercher, wa se dee CCP hei an der Täsche hunn.

Och bei Mënsche mat spezifesch Bedürfnissen oder gesondheetleche Problemer kann ee mat dësem CCP schaffen, jee no Schwéierpunkt entweder mat hëllefen am Soin oder och an der pedagogescher Betreuung am Alldag. Zum Beispill an enger Wunngrupp, wou Mënsche mat geeschtlechen Aschränkunge wunnen, kann een dës Leit am Alldag begleeden, zum Beispill Aufgaben am Stot oder, wéi et am Text steet, am Menage iwwerhuelen.

Den drëtten Punkt, dat ass d'Betreiungsbaarbecht an den SEA-Strukturen. Dat kennt Der, dat sinn d'Crêchen, d'Maison-relais. Do kann een dem Personal hëllefen, fir d'Kanner ze encadréieren.

No deene véier Semesteren Ausbildung gëtt natierlech och d'Méiglechkeet opgemaach, fir en DAP am soziale respektiv am Fleegeberäich ze maachen. Do hätt een de Choix tëschent dem DAP Aide-soignant, dem DAP Éducation an dem DAP Inclusion.

Voilà, Kolleeginnen a Kolleegen, fir dëst klengt awer wichteg Gesetz wär dat mä Bäitrag an ech soen Iech Merci fir d'Nolauschteren an ech ginn och direkt den Accord vun der Demokratescher Partei.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | An ech soen dem Här Gilles Baum villmools Merci fir säi Rapport a ginn d'Wuert un den éischten ageschriwwene Riedner, déi honorabel Madamm Martine Hansen.

Discussion générale

Mme Martine Hansen (CSV) | Merci, Här President. An och e grouse Merci un de Rapporteur. Hien huet alles gesot a mir ënnerstëtzen d'Aféierung vun dëser neier Ausbildung um Niveau vum CCP mat zwee Joer an ech ginn domadder den Accord vun der CSV-Fraktion.

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Madamm Hansen. An dann ass et un där honorabelen Madamm Francine Closener.

Mme Francine Closener (LSAP) | Villmools merci. Och dem Gilles Baum vu mir e grouse Merci fir säin exzellente Rapport. Déi sozial Beruffer si quasi systemrelevant. Do brauche mer keng Pandemie, fir dat ze weisen. Och haut gesi mer, dass eis Gesellschaft quasi géif zesummebréchen, wa mer déi Leit, déi meeschtens ganz devouéiert sinn, an de soziale Beruffer net hätten. Dat hei ass eng sennvoll Ausbildung, eng gutt Ausbildung, wou ee sech ka weider ausbilden a weiderbilden. Dofir ënnerstëtze mir selbstverständlech och dëse gudde Projet de loi.

Merci.

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Madamm Closener. An da wier et un där honorabelen Madamm Djuna Bernard.

Mme Djuna Bernard (déi gréng) | Merci, Här President. Och vu menger Säit aus e grouse Merci un de Rapporteur fir säin exzellente Rapport. Mir ginn